

אלמנה ניזונת פרק אחד עשר כתובות

צו.

עין משפט
נר מצוה

י א מיי פ"ח מהלכות
אישות ה"ל כה סמג
עשין ממ טו"ש"ע א"ש"ע פ"י
כג סעף ג'
יח ב מיי פ"ח"ס ה"ל ג'
ו פ"י"ב מהל' מלוה וזה
ה"ל ג סמג ש"ס טו"ש"ע ש"ס
סעף כ"ט וסמג ק"ג סעף
ג טו"ש"ע ח"מ"ט ס"י ק"ט
סעף ד'
יב ג טו"ש"ע א"ש"ע פ"י כג
סעף ט"ו ג'
כ ד מיי פ"ח"ס ה"ל ג'
מכירה ה"ל ח סמג
עשין פ"ג טו"ש"ע ח"מ"ט ס"י
כ"ו סעף ג'
כא ה מיי פ"ח"ס ה"ל ג'
מכירה ה"ל ג סמג
עשין פ"ג טו"ש"ע א"ש"ע פ"י
ק"ג סעף א'

תוספות ר"ד (המשך)
ג"א בס"ח: איבער להו
זבין וזה דררי זבני או לא
ח"ש דההוא בצורתא דהות
בנהרדעא זבניהו כ"ע
לאפדניהו למיובן ח"ט
לסוף אתי ח"ט ואריג
ריגת הוא דהררי אפני
למריהו ומספי תלמודא
ה"ל זבין ולא איצטריכו
ל"י וזוי דררי זבני פי
ודוקא בגון שפירש בפיו
דאדעת דהכי קמזבנינא
דאי לא פירש דבריה
דריגתו לנכסי ארעתי
שבלב אין דברים א"ע'
דריגתו לנכסי ארעתי
מילתא דהכי אמרי' בפי
האיש מקוש ההוא גברא
ריגתו הוא דהררי ארעתי
למיסק לא"י ובעידנא
דזבין לא אמר מידי א"י
דריגתו שבלב דברים
למיסק לא"י ובעידנא
דזבין לא אמר מידי א"י
דריגתו לנכסי ארעתי
שבלב אין דברים עין
מ"ש שם דא"ע"ג דמוכח
מונות וכל שאין לה
מונות ל"ת אלא ב"ד פי
כ"י הוא רוצה לעלות
אמר' דברים שבלב אין
דברים: "מתני' אלמנה
בין מן האירוסין בין
מן הנשואין מוכרת שלא
ב"ד רש"א מן הנשואין
מוכרת שלא בב"ד מן
האירוסין לא תמכור אלא
בב"ד מפני שאין לה
מונות וכל שאין לה
מונות ל"ת אלא ב"ד פי
למונות' שא"י להמתין
עד שיוקם לה ב"ד אבל
מן האירוסין שאין לה
מונות כ"א כתובה אינה
רשאית למכור שלא בבית
דין ואין ה"ל כ"ר"ש דקיייל
יחיד ורבים הלכה כרבים
ואמרין עלה בפרק אלו
מציאות אמר ר' יוסף
אמר ר' נתן אינה צריכה
ב"ד דמתחין אבל צריכה
ב"ד דריוטות: בשלמא מן
הנשואין משום מזוני וא"י

אך דלמא נהי דאחריות דעלמא ב'ו'. ולא דמי להאיך דלעיל (דף 35). לראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות וחזר לראובן ולקחה משמעון באחריות דבמסקנא אמר רבא נהי דאחריות דלמלא לא קביל עלייה דנפשיה מי לא קביל עלייה לא דמי דהתם ודאי כיון שראובן לווה דין הוא שיטרפו ממנו הקרקע ואין על שמעון לפדונו כיון דבאית לדי לראובן הגאה שקבל המעות אצל הכה שהורשין חייבין לה ממונות יכולה למכור ולחזור ולטרופו שהרי כשחזרה וטרופת חוב שלה היא נפרעת ואין כאן עיוות הדין כלל:

וסמך זה שתגבה בתובתה מן השאר. ואת מאי נפקא לה מינה זבין מנה שהיתה מוכרת למונות זבין מנה ששמכר לכמונה נפקא מינה שכולל למכור ציחד כדי כמותה אצל למונות אינה מוכרת אלא לשעה חדשי' ולוקח מפרנס אתם לשלשים יום ועוד אם נשאת אחר שמכרה הלוקח לא יתן כי אם אתם ל"י יום ולא תוכל לגבות מהן לכמונה: **דאם** מטלטלין נינהו ומונות אצלה: **מאי** סמך זה ש"מ שיירא אין לא שיירא לא. ואת תקשי מהכא לרמי בר חמא דהוה בעי למימר לעיל גבי ראובן שמכר שדה לשמעון דאפילו אחריות דנפשיה לא קביל עלייה והא כהך דרייתא אמרי' גבי אשה אחריות דנפשיה מיהא קיבלה עלה וכ"ש התם לפי מה שפירשנו לעיל ו"ל דמאי למימר רמי בר חמא דהכא ודאי אחריות דנפשיה מקבלת א"ע"ג דאחריות אימיה היינו מעלמא אצל אנפשיה מיהא קיבלה דהא אינה מוכרת צהדיה שלא באחריות אצל התם שמכר לו צהדיה שלא באחריות אפילו אחריות דנפשיה לא קביל עלייה. מ"ר:

זבין ולא איצטריכו ליה זוי דררי זבני ב'ו'. וכגון שגילה דעתו צשעת המכר דלמך דליזן תורי קא זבין להו דאי שטק הוו להו דברים שצלב וכן צפרק צ' דקדושין (דף 77) גבי הווא צברא דזבין נכסיה אדעתא למיסק לארעא דישראל התם נמי דעל דעתיה ויש דברים שאינו מועיל צבג גילוי דעת דע שנתה כגון אם היה מוכר מלבושו אדעתא למיסק לארץ ישראל דהוה דבר שאין רגילין למכור אדעתא דהכי התם ודאי אין מועיל גילוי דעת שאם לא תאמר כן מעכשיו אין נריך לשום תנאי אלא גילוי דעת צעלמא וכלל מקום ענין דומיא דתנאי צני ג' וצני ראובן תנאי כפול אלא ודאי גילוי דעת צמילתא שאין רגילות לעשות כן לא מהני עד שנתה ויש דברים דאפילו גילוי דעת אין נריך כגון סטר מצרחת דלעיל פרק האשה שנפלו (דף עט. וס"ו) וכן היא דצפרק מי שמת (צ"ב ק"ג. וקמ"ו) דתניא הרי

אם נטלן כמותה לא כך כמו יפה. שיוכל לטרופו לקוחות על המזבז ולא יוכל לטרופו על המתנה אף זו על המזונות לא תוכל לטרופו לקוחות ועל הכמותה לטרופו אותם. ואם מפני הימורים שלא יאמרו הכל לכמותה מוכרת ומתקבלת כמותין שיראו את הנמכר למונות ואם תצטרך לכך יבאו ויעידו ואת הנמכר לכמותה לא תודיע מפני הלוקחות: **מוכרת לשנים עשר חודש**. כדי ממונות של שנה תמכור יחד: **הלוקח**. לא ימכור לה כל המעות אלא דמי ממונות של חדש צדקש שאם מינשא יחזיר מה שצידו לירשאים: **מהו שחוזר וטרופו**. אותם הקרקעות עממן: **ארמלסא דזבין**. שדה יתומים למונות או לכמותה וקבלה עליה אחריות: **אחריות איסמ' אחריות** הלוקחות חוזר על הימורים שהרי עליהן היה המזבז: **טרפא**. והם יחזרו על הימורים: **מוכרת והולכת**. למונות: **עד**. שלא יותר קרקע לירשאים אלא שיעור כמותה: **וסמך לה**. ואותו השאר יהא סמך לה לגבות משם כמותה: **זבין ולא איצטריכו** ליה זוי. מכר שדהו ואינו יודעים שהיה סמך לקנות שדה פלוני או פרגמטיא פלונית צלותן מעות: **ולא איצטריכו** ליה זוי. שחזרו צהן המוכרים: **צלוסא**. יוקר הצב צשערים פתאום: **זבניהו לאפדניהו**. לקנות חטין: **דארצי צעקויה** הוו קיימי. שעל ידי גבול הנהר הולכו הספינות ללכת עקלקלות ואילו דעו המוכרים כן לא היו מוכרים צמיהם ומשעת מכירה הוה ליה טעות אצל היכא דמכירה לאו צטעות הואי כגון חזרו צהן מוכרי החטין לאחר שמכרו אלו צמיהם או שבאו חטין ממקום אחר צעדין לא נעקרו ממקומם לא הדרי: **אי הכי היינו דואי דלמך ליה כו' נמלאת מנשאי**. דאי בעי לגזוני קרקע לא ימלאו קוניה: **ואמר ל' אין צלוסא צנהרדעא משכה שכיח**. וחיישין דלמלא אתו ארצי דקיימי צעקויה והדרי זבניהו. שמע מינה טעמא משום מקח טעות הוה דאי צלמא חטין ממקום קרוב או שבאו לאלו לצדן דטעמא משום זבין ולא איצטריכו ליה זוי הוה מידי דלא שכיח הוא וליכא מכשול: **מתני'** **צין מן הארוסין**. שאין לה ממונות ומוכרת לכמותה: **צין מן הנשואין**. שהיא מוכרת למונות מוכרת שלא צבית דין: **רבי שמעון אומר מן הנשואין**. שהיא מוכרת למונות: **מוכרת שלא צבית דין**. שאי אפשר לה להיות יושבת ומתענה עד שצדקו לה צית דין אצל מן הארוסין שאין מכירתה אלא לכמותה לא תמכור אלא צבית דין: **גמ'** לא תמכור אלא בבית דין:

אם במתנה נוטלן לא כך יפה כהו כיצד מוכרת אמר רבי דניאל בר רב קטינא אמר רב הונא מוכרת אחת לשנים עשר חודש ולוקח מפרנס אחת לשלשים יום ורב יהודה אמר מוכרת לששה חדשים ולוקח מפרנס אחת לשלשים יום תניא כוותיה דרב הונא מוכרת לשנים עשר חודש ולוקח מפרנס אחת לשלשים יום תניא כוותיה דרב יהודה מוכרת לששה חדשים ולוקח מפרנס אחת לשלשים יום אמר רבי אשי לאמימר דרב הונא מאי אמר ליה ^א לא שמיע לי כלומר לא סבירא לי בעו מיניה מרב ששת מוכרת למונות מהו שתחזור ותטרופו לכתובה קמיבעיא להו בדבר יוסף ^ב דאמר רב יוסף ארמלמא דזבין אחריות איתמי ובי דינא דזבין אחריות איתמי מאי כיון דאחריות איתמי טרפא או דלמא מצי אמרי לה נהי דאחריות דעלמא לא קבילת עילוך אחריות דנפשך מי לא קבילת אמר ליה תניתיה מוכרת והולכת עד כדי כתובתה וסמך לה שתגבה כתובתה מן השאר שמוע מינה שיירא אין לא שיירא לא ודלמא ^א עצה טובה קא משמע לן דלא ליקרו לה דהרינתא א"כ ליתני גובה כתובתה מן השאר מאי סמך לה שמוע מינה שיירא אין לא שיירא לא איבעיא להו זבין ולא איצטריכו ליה זוי דררי זבני או לא דררי זבני תא שמע דההוא גברא דזבין ארעא לרב פפא דאצטריכו ליה זוי למיזבין תורי לסוף לא איצטריכו ליה ואהרריה ניהליה רב פפא לארעיה רב פפא ^א לפנים משורת הדין הוא דעבד ת"ש דההוא בצורתא דהוה בנהרדעא זבניהו כולי עלמא לאפדניהו לסוף אתו חטי אמר להו רב נחמן דינא הוא דהררי אפני למריהו התם נמי זבני בטעות הוו דאוגלאי מילתא דארבא בעקולי הוה קיימא אי הכי היינו דאמר ליה רמי בר שמואל לרב נחמן אם כן נמצאת מכשילן לעתיד לרב אמר ליה אטו כל יומא בצורתא שכיחא אמר ליה בצורתא בנהרדעא משכה שכיחא והלכתא זבין ולא איצטריכו ליה זוי דררי זבני: **מתני'** ^א אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנשואין מוכרת שלא בבית דין ר' שמעון אומר מן הנשואין מוכרת שלא בבית דין מן האירוסין לא תמכור אלא בבית דין מן הנשואין משום מזוני אלא

א) ועינין ק"ג: ושי"ן, ב) לקמן ק"ג: א) נפל פ"א: ושי"ן, ד) וצריכות: ז' מה: ב"ק ט"ז: צ"מ כ"ד: ל"ג: ס) צ"מ ל"ג, ו) מ"י כ"י, ז) ע"מ: ד"ה כמזבניהו,

מוסף רש"י

ארמלמא דזבין אחריות איתמי. אם נמלאת השדה גזולה או משועבדת לאחר וטרפה מן הלוקח מצוה, חזר הלוקח על הימורים, ובי דינא דזבין. שדה יתומים למונות והבנות, אחריות איתמי (לקמן פ"ג). אלמנה. ממונות מנכסי יתומים, מוכרת. למונות, אחריות בבית דין. וצלב שרלו שנים שלא תמכור בול (ב"מ ל"ב).

תוספות ר"ד

כיצד מוכרת אמר רבי דניאל בר רב קטינא אמר רב הונא ל"ב חודש ולוקח מפרנס א' לשלשים יום פ' מוכרת מן הנכסים כשיעור ממונות שנה א' ולא יתנו לה כל המעות אלא שמה תמות אלא יתנו המעות להיתומים: אמר אמימר ה"ל (מוכרת) ל' חודשים ולוקח מפרנס א' ל' יום א"ל ר"ל לאמימר הא דר"ה מאי א"ל לא שמיע לי לכתוב לא ס"ל: בעא מינה מ"ר"ש. מוכרת למונות מהו שתחזור וטרופו לכתובתה. אמר און הקרקעות עממן שמוכרן למונות' וקבעיה להו בדרי' דארי' ארמלמא דזבין אחריות איתמי ובי דינא אחריות איתמי מאי מי אמרין כיון דאחריות איתמי טרפא א"ד מצי ר"ל נהי דאחריותא דעלמא לא קבילת עלך אחריותא דנפשך קביל קבילת א"ל ר"ש תניתיה מוכרת והולכת עד כדי דמי כתובתה וסמך לה שתגבה כתובתה מן השאר ש"מ שיירא לא שייך מוכרת והולכת למונות עד שלא ישרא קרקע ליתומים אלא שיעור כתובתה שיהיה לה סמך לגבות היתומה משם ש"מ מדיקתי סמך לה שתגבה מן השאר דוקא אם נשארו נכסים ליתומים א"ל לה סמך לגבות לא נשארו נכסים ליתומים א"ל לה סמך לגבות מן הלוקחות דאחריותא דנפשיה קבילי עלה עיין בערך

שהלך צנו למדינת הים ושמע שמת צנו ועמד וכתב כל נכסיו לאחרים ואח"כ צא צנו רבי שמעון בן מנסיא אומר אין מתמתו מתנה צידוע שאם היה יודע שצנו קיים לא היה כותב. מ"ר: **אי הכי היינו דא"י רמי בר שמואל** א"ב נמצאת מבשי"ן ב'ו'. פ"י רש"י אי הכי היינו דואי דל"ל נמלאת מכשילן כו' א"ל צנורתא משכה שכיח וחייש דלמלא אתו ארצי בעקולי והדרי זבני דאי צלמא ממקום קרוב או שבאו לאלו לצדן דטעמא משום זבין ולא איצטריכו ליה זוי הוה מידי דלא שכיח הוא וליכא מכשול וקשה לפירוש זה דמאי הוכחה היא לעולם אימא לך משום דלא איצטריכו ליה זוי דררי זבני ומיהו כל שכן היכא דהוה בעקולי כדמוכח שמעמא דלא הוה מקח טעות יותר ואם כן שפיר קאמר דנמלאת מכשילן לעתיד הואיל דכלל ענין דררי זבני כדפרישין הלכך נראה כמו שפירש רש"י אי הכי קושיא הוה הואיל דלמך דהאי דררי זבני דוקא משום דבעקולי הוו קיימי היכי קאמר צנורתא צנהרדעא משכה שכיח הלא זאת צנורתא דארצי בעקולי הוו קיימי פשיטא דלא שכיח הוה וצלמא אי פשטינן מינה זבין ולא איצטריכו ליה זוי דררי זבני היינו דואי דשכיחא לרוב פעמים היה להם צנורתא וימא נמי לפי זה הא דפסקין הלכתא לפי פשיטת הבע"ל: אלמנה